

MUSIKKONSERVATORIET I TROMSØ

FREMTIDIG FAGLIG PROFIL OG STRATEGI

INNHold

DEL 1	3
1. BAKGRUNN.....	3
Arbeidsgruppen har bestått av:	3
1.b Om arbeidet i arbeidsgruppen	4
2. PROFIL OG STRATEGI.....	4
2.a PROFIL.....	5
2.b STRATEGI	5
DEL 2	8
3. MUSIKKUTDANNING I UNIVERSITETS- OG HØGSKOLESEKTOREN I NORGE.....	8
3.a Kort beskrivelse av universitets- og høgskolesektoren i Norge	9
3.b KU/FoU	10
3.c Strategier og samfunnsoppdraget.....	11
3.d Samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon (SAK) og profil.....	11
3.e Dagens situasjon.....	12
3, f Kvalitetskravene for studietilbud	13
4. ANDRE BETRAKTNINGER	14
4.a Hvilken kompetanse etterspørres?	15
4.b Entreprenørvirksomhet.....	15
4.c Å skille seg ut	15
4.d Erfaringer fra musikkutdanning i Norden	16
1 Henvisninger.....	17

DEL 1

1. BAKGRUNN

1.a Mandat og arbeidsgruppe

Programstyret oppnevnte i møte 10. januar 2018 i sak 2/18 en arbeidsgruppe og ga gruppen følgende mandat:

- Gi en kort sammenfattende beskrivelse av faktorer som preger dagens musikkliv og som kan tenkes å ha betydning for så vel høyere musikkutdanning i seg selv som det å være utøvende musiker og musikk lærer i skoleverket og ved høyere musikkutdanningsinstitusjoner. Herunder også peke på Musikkonservatoriets sterke sider, og se på hvilke muligheter og hvilken kompetanse vi har i miljøet i dag som vi kan bygge videre på.
- Gi en kort sammenfattende beskrivelse av dagens hørere musikkutdanningslandskap i Norge og hvilke rammebetingelser som eksisterer for dette. Det nordiske hørere musikkutdanningslandskapet kan også gjerne beskrives kort. Begrepet musikkutdanningslandskap inkluderer både utdanning og forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Gjøre rede for hvordan den ser for seg regionens fremtidige behov for høyere musikkutdanning
- Med bakgrunn i UiT strategi «Drivkraft i Nord» og Det kunstfaglige fakultets strategiplan, utforme et forslag til Musikkonservatoriets framtidige strategi og faglige profil inkludert en anbefaling om sammensetning av Musikkonservatoriets studie- og emneportefølje.

Programstyret besluttet at det før første møte i arbeidsgruppen skulle foreligge forslag til tekst til strekpunkt 1 og 2 i mandatet. Forslag til tekst ble utarbeidet av studiesjef Øyvind Edvardsen, Det kunstfaglige fakultet (Kunstfak) og Øyvind Bakkeby Moe, Arctic Vibe AS.

Arbeidsgruppen har bestått av:

- Lillian Jensen (Leder)
- Hilde S. Blix
- Bengt Arve Haugseth
- Torstein Lofthus
- Karoline Thomassen
- Ida Nordgård
- Ingrid Eliassen
- Bjørn Andor Drage

Øyvind Bakkeby Moe har fungert som ekstern rådgiver og sekretær for arbeidsgruppen.

1.b Om arbeidet i arbeidsgruppen

Rapporten er delt i to deler. Første del fokuserer på kjernen i oppdraget; Musikkonservatoriets overordnede Profil og strategi. Del 1 er en konsekvens av innledende arbeid og avklaringer som er beskrevet i del 2.

Arbeidsgruppen har prioritert arbeidet med å skape et forslag til en omforent og tydelig profil og strategi, og brukt begrenset tid å konkretisere hvilke faglige konsekvenser dette vil gi.

Arbeidsgruppen anbefaler at Programstyret gir sin tilslutning til den profil og strategi som foreslås i rapporten, og deretter nedsetter en egen arbeidsgruppe som ser nærmere på konsekvensene knyttet til fagtilbudet (studieporteføljen) ved Musikkonservatoriet (Konsen).

Det har vært viktig for arbeidsgruppen å ha en inkluderende prosess, og det har derfor vært gjennomført møter med alle seksjoner ved Konsen slik at alle har fått mulighet til å bidra. Fokus i disse møtene har vært å finne styrker og utviklingsmuligheter ved Konsen som kan bidra til å skape, utvikle og formulere en tydeligere profil og identitet for instituttet. Med bakgrunn i denne profilen har man utarbeidet strategiske fokusområder i den hensikt å skape en tydelighet omkring hvem man er og ønsker å være. Målsettingen er at profil og strategi kommer klart fram både internt og eksternt.

I tillegg til møter med de ansatte ved seksjonene, har det også vært møte med studentutvalget. Studentenes representanter i arbeidsgruppen har vært gode, aktive og sterke bidragsyttere.

Arbeidsgruppen delegerte Hilde S. Blix, Ingrid Eliassen, Karoline Thomassen og Øyvind Bakkeby Moe oppgaven å lage et utkast til rapport på grunnlag av arbeidsgruppens diskusjoner og innspillene fra de ulike seksjonene og studentutvalget.

2. PROFIL OG STRATEGI

Slik arbeidsgruppen ser det bør følgende være kjernen i Konsens overordnede mål og ambisjoner.

2.a PROFIL

KONSEN – TETT PÅ

Vi utdanner fremtidens kulturprofiler

I alle diskusjoner med ansatte og studenter har det blitt fremhevet at Musikkonservatoriet i Tromsø skiller seg ut fra andre studiesteder ved at man oppfatter *nærhet* som en helt spesiell og unik egenskap ved instituttet. Dette er en kvalitet som kan videreutvikles og kommuniseres i mye større grad. Her viser man til tette og nære bånd mellom elever og lærere, mellom seksjonene, til administrasjonen, mellom sjangere og studieretninger, til eksterne fagmiljø, til unike kunstneriske uttrykk, og at man er tett på landsdelen man virker i og for.

Konsen - tett på - bør etter arbeidsgruppens mening framstå som uttrykk for en identitet som skal videreutvikles og innarbeides i det faglige. Konsen bør utvikle fagtilbud i tett samarbeid med studentene, ha fleksible fag- og undervisningstilbud, bruke de mulighetene som ligger i mangfoldet av sjangere, og utvikle tilbud som er tett på behovene og kompetansen Konsen ser for *fremtidens kulturprofiler*.

Gjennom høyt kvalifiserte ansatte og nære relasjoner skal Konsen gi studentene et fleksibelt og helhetlig opplegg som bidrar til å utvikle dem som fremtidige ressurspersoner med høy kompetanse. Konsen skal utdanne kulturelle entreprenører som gjennom sin kunst og sin kompetanse styrker landsdelen og gjør seg nasjonalt og internasjonalt bemerket.

2.b STRATEGI

Med bakgrunn i denne profil har vi definert følgende strategiske satsingsområder:

TETT PÅ STUDENTEN

- Nærhet til lærere, medstudenter og administrasjon
  - o Konsen har et miljø som har fokus på å skape nærhet, trygghet og muligheter til å utvikle seg i samarbeid med dyktige fagpersoner og medstudenter.
- Individuell tilpasning
  - o Gode muligheter for individuell tilpasning og et miljø som ønsker å strekke seg så langt man klarer for å la studenter og ansatte utvikle sine styrker.
- Flexibilitet og tverrfaglighet
  - o Vi ønsker at ansatte og studenter skal kunne jobbe tverrfaglig og søke kunnskap og utvikling fra et vidt spekter av faglige ressurser.
- Samspill
  - o Konsen legger stor vekt på samspill og utøvende erfaring, og satser spesielt på kammermusikk og ensemblespill.
- Mange praksisarenaer

- Konsen har nære bånd til festivaler, orkestre, storband, klubber og profesjonelle ensembler.
- I Tromsø og landsdelens pulserende kulturliv er Konsen en aktiv deltager.
- Studenter har svært gode muligheter til å spille i mange sammenhenger både i regi av Konsen og som selvstendig utøvende musikere.
- Kvalitet
  - Konsen er grunnleggende opptatt av høy kvalitet. Vi ønsker å skape et inkluderende miljø, hvor studenter og ansatte har et faglig fokus med en grunnleggende stolthet i å skape en helhetlig kvalitet i alle tilbud.
  - Konsen forventer kvalitet av sine studenter og ønsker at studentene forventer at Konsen leverer kvalitet i alle ledd.
- Entreprenørskap
  - Konsen skal være det musikkonservatoriet som i størst grad skaper et helhetlig tilbud som rustet sine studenter til å bli fremtidens kulturentreprenører.
  - Studenter ved Konsen skal få bred innsikt i hvordan man kan bli fremtidige kulturprofiler som evner å utnytte sine kunnskaper til å skape og utvikle kunst og kulturtilbud som utvikler og påvirker både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

TETT PÅ KUNSTEN

- Utøvende virksomhet
  - Studenter ved Konsen har gode muligheter til utøvende virksomhet. Det skjer gjennom Konsens egne produksjoner, i samarbeid med eksterne partnere og som deltagere i både amatør- og profesjonelt musikkliv.
  - Konsens ansatte musikere er aktive utøvere som kombinerer sitt virke ved Konsen og sin utøvende virksomhet.
- Kunstnerisk og akademisk frihet
  - Våre ansattes forskende og kunstnerisk skapende virksomhet står sentralt i utdanningens bidrag til ivaretagelsen og styrkingen av et demokratisk og kreativt samfunn
- Nyskaping
  - Konsen skal legge til rette for at studenter og ansatte skal skape og tenke nytt. Vi skal utdanne mennesker som evner å bruke sine kunnskaper til å skape grensesprengende kunst.
- Sjangeroverskriding og tverrfaglighet
  - Fremtidens kultur- og musikkprofiler har behov for å orientere seg i, og uttrykke seg gjennom, et større mangfold av sjangere. Konsen legger til rette for at studenter og ansatte kan jobbe sjangeroverskridende og oppsøker kunnskap fra andre felt enn sin hovedretning.

- Kunst og teknologi
  - o Konsen ønsker å videreutvikle satsingen på musikkteknologi både som verktøy og som selvstendig skapende uttrykksform.
- Utdanne nytenkende lærere
  - o Pedagogisk virksomhet må utvikles av nytenkende og skapende lærere. Konsen utdanner kreative pedagoger som skal evne å videreutvikle de kunstneriske fagene.

TETT PÅ NORD

- Landsdelen
  - o Konsen har som mål å reflektere musikkulturen i Nord-Norge.
  - o Vi skal være aktive utviklere av landsdelens utøvende og pedagogiske musikkfaglige virke, inkludert forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.
  - o Konsen skal være en viktig og god samarbeidspartner i alle fora som har som mål å utvikle og utøve musikkultur i landsdelen.
  - o Konsen skal være en premissleverandør for å utvikle kunstmusikk av høyeste kvalitet i landsdelen, og å gjøre denne kjent internasjonalt.
- Tradisjon og fremtid
  - o Konsen er den eneste kunstmusikkutdanningen i Nord-Norge og er stolte av å forvalte og utvikle landsdelens musikalske kulturarv. Vi er opptatt av at nordnorske tradisjoner skal være en aktiv og integrert del av nåtidens og fremtidens musikalske uttrykk.
- Det sirkumpolare
  - o Konsen skal være den ledende kunstutdanningen i det sirkumpolare området og en aktiv pådriver for samarbeid og kontakt mellom kunst- og kulturutdanninger og aktører i sirkumpolare strøk.
- Nyskapende musikkuttrykk
  - o Konsen skal være en framtrædende aktør i nordområdenes musikalske utvikling.
  - o Vi skal være en tydelig partner for alle musikalske miljø som ønsker å utvikle nyskapende og særegne musikkuttrykk innen alle sjangere.
- Nasjonalt og Internasjonalt engasjement
  - o Konsen skal være Nord-Norges representant i relevante fora både nasjonalt og internasjonalt.
  - o Konsens studenter og ansatte skal være utøvere, pedagoger og forskere med nasjonal og internasjonal innflytelse og anerkjennelse.
  - o Konsens miljø skal samarbeide tett med nasjonale og internasjonale partnere for å tilrettelegge for gode utvekslings- og utviklingsmuligheter for studenter og lærere.

TETT PÅ MILJØET

- Bærekraftig
  - o Vi ønsker å være en bærekraftige kunstudanning.
  - o Vi skal utvikle studie- og arbeidsmiljø som legger til rette for miljøvennlige valg og prioriteringer.
- Studentmiljø
  - o Tromsø er en mangefasettert og pulserende by og Konsens studenter er aktive bidragsytere og deltagere i et spennende miljø.
- Arbeidsmiljø
  - o Konsen skal ha et spesielt fokus på mangfold og likestilling, og skal tilrettelegge for at alle grupper får like muligheter i det sosiale, faglige og kulturelle fellesskapet.
- Et kreativt og tverrfaglig miljø
  - o Konsen legger vekt på å kombinere et høyt faglige nivå med et kreativt, utforskende og tverrfaglig miljø.
- Praksismiljø
  - o Vi har stort fokus på å tilrettelegge for et spennende og utviklende praksismiljø for våre studenter.
  - o Konsens studenter får mange muligheter til praksis i profesjonelle utøvede og pedagogiske miljø.
- Samfunnet, festivaler, orkester og ensembler
  - o Konsen samarbeider tett med festivaler i og rundt Tromsø. Vi er stolte av å være en betydelig og viktig bidragsyter til festivalene og deres publikum.
  - o Vi skal samarbeide nært med profesjonelle ensembler og våre studenter og ansatte skal jobbe tett på landsdelens profesjonelle utøvende miljø.
  - o Konsen er også en stor produsent av egne konserter som er rettet mot et eksternt publikum. Vi ønsker å være en synlig og god leverandør av musikalske opplevelser på høyt nivå både lokalt og globalt.

DEL 2**3. MUSIKKUTDANNING I UNIVERSITETS- OG HØGSKOLESEKTOREN I NORGE**

Noen generelle utviklingstrekk i høyere utdanning i Norge er flere og strengere krav til utdanningskvalitet, samt færre og dermed større institusjoner i sektoren. Innen utøvende musikk har man alltid vært opptatt av kvalitetⁱ. Opptak til studier, vurderinger og fagfelle vurdering av forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) og kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) skjer med dels eksplisitte og dels implisitte kvalitetskrav. De kvalitetskravene som er mest eksplisitt formulert og satt i system, er primært rettet mot studietilbudene i form av lov- og forskriftsfestede krav.

UiT har i perioden 2010 til 2017 gjennomført fire kandidatundersøkelser. Alle undersøkelsene viser at yrkeslivet for kunst- og musikkutdannede er preget av stort innslag av freelance-arbeid, kombinasjon av flere tilsettingsforhold i ulike stillingsandeler, tilknytning til organisasjoner som er små og har en egenart som i stor grad er utdanningsrelevant. En slik beskrivelse stemmer godt med det som framkom i rapporten «Spill på flere strenger»ⁱⁱ.

Yrkesroller som er beskrevet i rapporten «Innspill til samspill»ⁱⁱⁱ er følgende: musiker, musikkpedagog, kirkemusiker/organist, kor- og ensembleinstruktør/dirigent, komponist/arrangør, musikkadministrasjon/konsertproduksjon, musikkjournalist/-kritiker/-produsent, musikk og media, tonmeister, musikkterapeut og musikkhistoriker/musikkteoretiker/musikkforsker. Det antas at slike yrkesroller er og kan være aktuelle roller i et framtidig yrkesliv, og at kandidater fra norske musikkutdanningsinstitusjoner har et potensial til å være viktige nav i lokalt kulturlivⁱⁱⁱ. Flere ulike studietilbud fører til sammenliknbare yrkesfelt, f.eks. kombinasjon av utøving og pedagogisk arbeid.

3.a Kort beskrivelse av universitets- og høgskolesektoren i Norge

De utøvende musikkutdanningene på universitets- og høgskolenivå er små i volum, f.eks. målt i antall studenter, og finnes enten som egne institusjoner eller på enheter (fakultet, institutt m.m.) på ulike nivå i større institusjoner. I alle tilfeller er musikkutdanningene «dverger» omgitt av «giganter», noe som kan illustreres med data fra *Database for statistikk om høgre utdanning* (DBH). Antall studenter på studieprogram klassifisert som utøvende musikkutdanning var i perioden 2010–2017 ca. 1300–1600^{iv}. Studenttallene i hele statlig sektor var i samme periode ca. 190000–230000^v. Studenter i utøvende musikkutdanning utgjorde dermed kun 0,7 % av alle studenter i offentlige utdanningsinstitusjoner i Norge (statlig sektor). Høsten 2017 var det 21 statlige institusjoner som tilbød høyere utdanning og av disse åtte med færre enn 5000 studenter. De fleste av resterende institusjoner har mer enn 10000 studenter. M.a.o. er statlig sektor innen høyere utdanning preget av mange store institusjoner målt i studenttall. Samisk høgskole, Norges musikkhøgskole, Kunsthøgskolen i Oslo og Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo er de minste institusjonene i statlig sektor; alle hadde færre enn 1000 studenter høsten 2017. Norges musikkhøgskole er den desidert største offentlige utdanningsinstitusjonen som tilbyr utdanning innen utøvende musikk i Norge.

Rådet for utøvende musikk (RUM) er et nasjonalt profesjonsråd under *Universitets- og høgskolerådet* (UHR), med formål å samordne utdanning og forskning innen utøvende musikk. UHR er under omorganisering og det er uklart på hvilke måter dette vil påvirke arbeidet innenfor RUM framover og om RUM vil fortsette på tilnærmet samme måte som tidligere.

Musikkutdanningene er små og et samarbeid innen vil RUM eller tilsvarende, gir mer tyngde i sektoren enn om hver enkelt institusjon arbeider for seg selv. De institusjonene som samarbeider innen RUM er:

- Universitetet i Tromsø, Det kunstfaglige fakultet, Musikkonservatoriet
- Universitetet i Bergen, Fakultet for kunst, musikk og design, Griegakademiet – Institutt for musikk
- Universitetet i Stavanger, Fakultet for utøvende kunstfag,
- Universitetet i Agder, Fakultet for kunstfag, Institutt for klassisk musikk og musikkpedagogikk
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Det humanistiske fakultet, Institutt for musikk
- Norges musikkhøgskole
- Kunsthøgskolen i Oslo, Operahøgskolen
- Barrat Due Musikkinstitut (assosiert medlem)

RUM har dessuten vært viktig i arbeidet med å utrede samarbeid og arbeidsdeling, samt å legge til rette for og bidra til samordning av enkelte aktiviteter i gruppen av medlemsinstitusjoner. Listen av medlemsinstitusjoner gir et overblikk over de sentrale utdanningsinstitusjonene innen høyere musikkutdanning i dag.

3.b KU/FoU

Etter over 10 års arbeid med å utvikle en utøvende doktorgrad i sektoren, opprettet Kunnskapsdepartementet 1. januar 2018 en ny doktorgrad basert på utøvende og skapende kunstfag^{vi}. Graden skal bidra til å utvikle og fornye kunstnerisk virksomhet og utdanning basert på kunstnerisk utviklingsarbeid, der kunstutøvelsen står i sentrum for doktorgradsarbeidet. Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU) under UHR som ble opprettet i 2012, har fungert som en viktig fagstrategisk enhet i arbeidet med etablering av den nye doktorgraden. FoU og KU er i Lov om universiteter og høyskoler sidestilt. Etablering av en doktorgrad basert på utøvende og skapende kunstfag har både en utdanningskomponent og en utøverkomponent, tilsvarende de tradisjonelle doktorgrader. Dette gjør det mulig også innen utøvende kunstfag å kunne utdanne seg innenfor formelle rammer på høyeste nivå innen høyere utdanning. Dette vil kunne påvirke hvilke mastergradsprogrammer som må/bør tilbys framover og hvilken kompetanseprofil de ansatte som skal undervise musikkstudenter forventes å ha etter hvert som flere oppnår en kunstnerisk doktorgrad.

3.c Strategier og samfunnsoppdraget

Musikkutdanningene må forholde seg til samfunnets behov og de strategier som gjelder for virksomheten ved UiT og fakultetet. I tillegg skal utdanningene være pådrivere i samfunnsutviklingen.

UiT skal ifølge gjeldende strategiske plan^{vii} «*bidra med kunnskap og menneskelige ressurser for å skape økonomisk, kulturell og sosial vekst og utvikling i nord*».

UiT skal utvikle Nord-Norge, men strategien har også et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Aktivitetene ved UiT skal bidra til å skape attraktive samfunn som fremmer livskvalitet med kunst og kultur som viktige elementer i samfunnsutviklingen.

I Kunstfaks strategiske plan^{viii} er følgende momenter sentrale:

- å gi kunstfaglig utdanning som stimulerer til fremragende praksis, forskning og utviklingsarbeid
- å utdanne selvstendige og trygge utøvere og pedagoger som har evne og vilje til å bidra til utvikling og endring innenfor sine fagfelt
- å drive forskning, kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid som favner bredt
- å være en dynamisk arena for studenter og ansatte som arbeider aktivt i samspill med det lokale og det internasjonale

Forskning og kunstnerisk utvikling går igjen i flere av disse punktene. Etableringen av en kunstnerisk doktorgrad kan i de kommende årene vil bidra til å nå målene i Kunstfaks strategiske plan.

På samme måte som øvrige fagområder ved UiT, skal kunstfagene engasjere seg i utviklingen av landsdelen gjennom utdanning av kreative og reflekterte utøvere og pedagoger. De som utdannes innen kunstfagene forventes å være pådrivere for utvikling av landsdelens kunst- og kulturliv og være ressurspersoner i lokalmiljøeneⁱⁱⁱ.

UiT har inngått en utviklingskontrakt med Kunnskapsdepartementet. Denne kontrakten tydeliggjør hvordan strategien skal iverksettes. Relevante momenter fra denne avtalen er:

- UiT skal bidra til mer samarbeid og bedre arbeidsdeling i sektoren
- UiT skal heve undervisningskompetansen til sine ansatte og arbeide mer systematisk for å bedre studiekvaliteten
- UiT, Nord Universitet og Samisk høgskole skal videreutvikle sitt samarbeid

3.d Samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon (SAK) og profil

RUM har bl.a. arbeidet med en SAK-prosess knyttet til utøvende musikkutdanning^{ix}. Deler av dette arbeidet har dreid seg om «profilering, arbeidsdeling og

konsentrasjon». I rapporten er profilering definert slik: «institusjonen utvikler og framhever studier eller fag der de innehar spisskompetanse og kan tilby et robust studium». For å få en profilering tenkes det at man skal satse på noe, ikke på alt.

Tett koblet til en framtidig profilering, er rekruttering av studenter. Er profilen for «smal» vil en kunne få svak søkning til utdanningene. Samtidig skal en ta hensyn til samfunnsoppdraget, spesielt hvilke behov som måtte finnes i Nord-Norge. Blant kvalitetskravene er relevans for arbeidslivet. Dette er knyttet til samfunnsoppdraget og hvilke behov som må/bør dekkes for Nord-Norge. I nevnte RUM-rapport^{ix} stilles følgende spørsmål: «Skal hensyn til kvalitet og robusthet alltid underordnes hensyn til regional betydning?». Svaret på dette må være nei. Kvalitetskravene skal alltid oppfylles og forutsettes oppfylt for å kunne tilby en gitt utdanning.

Rapporten fra RUM^{ix} anbefaler at UiT tar et særlig ansvar for samisk musikk, noe som også sammenfaller med UiTs samfunnsoppdrag – jf. fakultetets strategiske plan hvor det heter at fakultetet skal «*bidra til å identifisere, ivareta og utvikle Nordområdenes kunst og kultur*».

Strategisk samarbeid med andre organisasjoner kan inngå i arbeidet med å styrke egen profil, f.eks. gjennom å etablere samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner, musikkmiljøer, orkestre o.l. Slike samarbeid kan være på ulike nivå, f.eks. talentutvikling med sikte på framtidig rekruttering til høyere utdanning og samarbeidsprosjekter knyttet til FoU/KU.

3.e Dagens situasjon

Musikkonservatoriet har vært oppfattet å ha høy bevissthet omkring oppgavene knyttet til å være en institusjon for landsdelenⁱⁱⁱ. Samtidig er det ønskelig å ha studenter også fra andre deler av landet og fra utenlandske læresteder. Bredde og små/tette miljøer er positive fordi studentene må forholde seg til andre studenters interesser og virksomhet. Høy bevissthet om at det utdannes kandidatene til arbeidsplasser med få ansatte og i stor grad til pedagogisk virksomhet^x, gjør at studentene har mulighet for en bred utdannelse. Dette gjør dem sannsynligvis også attraktive andre steder i landetⁱⁱⁱ. Tilbakemeldinger fra kulturskolesektoren tyder på at studenter med bakgrunn fra Musikkonservatoriet i Tromsø fungerer godt i den sektoren.

Musikkonservatoriet har også spilt en svært viktig rolle i utviklingen og profesjonaliseringen av musikklivet i landsdelen. Både utøvende, musikkpedagogisk og administrativ virksomhet har blitt sterkt influert og utviklet igjennom dyktige medarbeidere med utdanning fra Tromsø. Det er god grunn til å påstå at musikkutdanningen i Tromsø har oppfylt sitt samfunnsoppdrag og spilt en svært

viktig rolle i samfunnsutviklingen siden starten tilbake på 70-tallet. En arv det er viktig å være seg bevisst og ta med i strategiske vurderinger for framtida.

3, f Kvalitetskravene for studietilbud

Kvalitetskravene som gjelder utdanningsvirksomheten er rammebetingelser som det må tas hensyn til i en vurdering av framtidig profil og studietilbud. Kravene som gjelder utdanningsvirksomheten har de siste årene blitt tydeliggjort for alle studietilbud og betydelig skjerpet for mastergradsstudier. Disse kvalitetskravene kan grupperes på følgende måte.

Eksterne forhold og aktører

Utdanningsvirksomheten skal ha en kobling til UiTs strategi og fakultetets strategi. I tilknytning til studietilbudene og studieplanene skal det være tydelige koblinger til hvordan utvekslingsavtaler bidrar til å støtte opp om det totale læringsutbyttet i hvert enkelt studietilbud. I tillegg er det krav om andre forhold som gjelder internasjonalisering, f.eks. at enkelte emner undervises på engelsk for å legge til rette for innreisende utvekslingsstudenter, engelskspråklig pensum, utenlandske gjestelærere o.l.

Det må dessuten være rekrutteringsgrunnlag for studietilbudene, altså tilstrekkelig antall søkere. Videre må det utdannes kandidater som er relevante for arbeidslivet, dekker samfunnets behov og kan være plattform for videre utdanning.

Fagmiljø

I høyere utdanning stilles konkrete krav til andel faglig ansatte med førstestillingskompetanse, krav som gjelder hovedstilling ved UiT, andel professorer (for mastergradsprogrammer) og krav til utdanningsfaglig kompetanse (pedagogisk utdanning). Det er også krav om at fagmiljøene driver FoU/KU-virksomhet og faglig utviklingsarbeid koblet til studietilbudene.

Fagmiljøene må ha en sammensetning og størrelse som er tilpasset studietilbudenes egenart. Det må kunne redegjøres for hvem som bidrar med hva og hvorfor, i studiene, knyttet til studieplanen og emneplanene. Videre er det krav om deltakelse i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som har tilknytning til studietilbudene.

For mastergradsstudier er det krav til at fagmiljøet er tilstrekkelig bredt og stabilt, og har høy kompetanse knyttet til det enkelte studietilbud. Faglig utviklingsarbeid, FoU/KU må ha et høyt faglig nivå.

Kvalitetsutvikling og ledelse av studietilbudene

Studietilbudene må ha en tydelig formalisert faglig ledelse som har ansvar for å utvikle kvaliteten i studieprogrammet. En må arbeide bevisst og systematisk gjennom interne prosesser for kvalitetsutviklingen og knytte til seg eksterne i dette arbeidet.

Læringsutbyttene for studieprogrammene må være godt kvalitetssikret og må utvikles over tid slik at de har tilstrekkelig faglig innhold og nivå, er relevant for arbeidslivet og samfunnet forøvrig.

Studieplaner

Studieplanene må beskrive fag og kunnskapsområder som er sentrale, knyttet til aktuelt faglig nivå. Læringsutbyttebeskrivelser er helt sentralt for både studieprogrammet som helhet og for de enkelte emner som inngår. Vurderingsformer og undervisningsmetoder må være tilpasset læringsutbyttene.

Studieplanene og undervisningsopplegget må være tilpasset en ramme for studentenes arbeidsplan på mellom 1500 og 1800 timer pr. studieår. For utøvende kunstutdanninger vil det være naturlig at en legger til grunn et arbeidsår på 1800 timer og at det må påregnes ca. 1000 timer egeninnsats/øving på hovedinstrument. Omfanget av lærerstyrt undervisning, studentenes egeninnsats, forberedelse til eksamen, jobbing med arbeidskrav m.m., må beskrives i studieplanen og emneplanene indirekte, slik at det er sannsynliggjort at studentene kan oppnå læringsutbyttene. Dette er knyttet til ambisjonsnivå og forholdet mellom teori/støttefag og hovedinstrument.

Undervisningen

Infrastrukturen som finnes må være tilpasset studietilbudenes egenart og læringsutbytter. Studietilbudene må også ha tydelige koblinger til FoU/KU og det må benyttes studentaktive læringsformer, samt varierte undervisningsformer.

4. ANDRE BETRAKTNINGER

Det profesjonelle musikklivet endres fort. I løpet av de siste tiårene er det i Norge lagt mer til rette for profesjonell musikkutøving gjennom flere faste stillinger for musikere enn tidligere. Markedet for freelancere er også økt med høy aktivitet blant private arrangører og et næringsliv som etterspør ulike typer events og arrangement. Musikklivet er også svært preget av farten i den digital utviklingenⁱⁱⁱ.

Tidligere var den kommersielle delen av musikkarbeidsmarkedet i stor grad styrt av få aktører. Forlag og plateselskaper hadde kontrakter med et begrenset antall artister/ensembler og styrte markedet i svært stor grad. Platebransjen og de artistene som disse aktørene fokuserte på, ble naturlig også de samme som dominerte konsert- og eventmarkedet. For andre, uavhengige aktører, var det nærmest en umulig oppgave å skape seg et levebrød uten et plateselskap i ryggen. I dag er bransjen snudd på hodet.inntektene fra innspillinger er falt drastisk og artistene må i langt større grad skape sitt eget marked og publikum, for deretter å tjene på konsertvirksomhet.

4.a Hvilken kompetanse etterspørres?

Dagens musikkliv, både innen institusjoner med fast ansatte musikere, freelancevirksomhet og pedagogisk virksomhet, krever en svært fleksibel musikalsk kompetanse og forståelse. Tidligere var det profesjonelle musikklivet preget av et stort fokus på og etterspørsel etter utøvere med en tradisjonell klassisk utdanning. Dette preget utdanning og opplæring.

Dagens etterspørsel etter et bredere spekter av kompetanse gir seg for eksempel uttrykk i at flere orkestre og andre institusjoner med faste stillinger for utøvende musikere, legger opp til mer varierte musikalsk uttrykk innen mange sjangere.

Fremtidens musikkutdanning må trolig utdanne mer fleksible musikere enn i dag. Dette må ikke bety en forringelse av instrumentalopplæringen eller et mindre fokus på den klassiske eller rytmiske utdanningens grundighet og nøyaktighet. Det kan være gode grunner til å stadig reflektere over hvordan utdanningsinstitusjonene kan forholde seg til et framtidig omskiftelig markedⁱⁱⁱ.

4.b Entreprenørvirksomhet

Med bakgrunn i de endringene som har skjedd i bransjen, vil nok fremtidens musikere i større grad måtte besitte kunnskaper og ferdigheter som gjør dem i stand til å skape sin egen bedriftⁱⁱⁱ.

Freelancetilværelsen krever at man kan tilby flere tjenester utover utøvende instrumental virksomhet. Det kan være dirigering, instruksjon/undervisning, arrangering/komponering, eventproduksjon og flere andre kompetansefelt. Utdanningsinstitusjonene må i enda større grad enn tidligere vurdere å tilby sine studenter en forståelse for hvor sammensatt en freelancetilværelse kan være, og hva som kreves av basiskunnskaper for å skape en god og forutsigbar arbeidsplass herunder kompetanse innen markedsføring, regnskap, bransjekunnskap og bruk av digitale verktøy.

4.c Å skille seg ut

De fleste høyere musikkutdanninger i Norge og Norden er bygd over samme idé, den tradisjonelle konservatoriemodellen. I dette begrepet ligger at undervisningen er bygd rundt den klassiske musikkens tradisjoner uten at man har vurdert hvorfor eller om det kunne vært gjort på andre måter.

Å skille seg ut er ikke en målsetting i seg selv, men man kan diskutere hvorvidt Konsen kan vinne noe på å kritisk vurdere om det kan være andre måter å bygge opp sin strategi og sitt fokus på som kan være enda mer i tråd med landsdelens behov.

Man kan argumentere for at dersom man er for lik andre musikkutdanningsinstitusjoner vil det være utfordrende å rekruttere både studenter og ansatte, enn si at kvaliteten på fagmiljøet tilfredsstiller kvalitetskravene som lov og forskrifter setter. Samtidig må man vurdere risikoen ved å tilby noe som er ukjent for søkermassen og dermed kan være risikabelt å satse på.

4.d Erfaringer fra musikkutdanning i Norden

De fleste musikkutdanninger i Norden har en faglig oppbygging som er ganske lik.

Rytmask Musikkonservatorium i København er et interessant avvikende eksempel. De setter studenten i sentrum og bygger undervisningen rundt studentens visjon gjennom team. Slik beskriver de selv sin visjon for musikerutdanningen:

”Uddannelsen tager udgangspunkt i den studerendes vision og har som mål at videreudvikle den enkelte studerendes kunstneriske og undervisningsmæssige profil. Den studerende bliver en del af et mangfoldigt og inspirerende studiemiljø, hvor undervisere, vejledere og medstuderende stimulerer og udfordrer den studerendes udvikling. Uddannelsen er tilrettelagt i en blanding af skemalagt undervisning og intense projektperioder og de studerende får via konservatoriets vidtfavnende samarbejde med eksterne partnere i ind- og udland adgang til et omfattende fagligt netværk, som styrker deres fremtidige beskæftigelsesmuligheder som musikere, undervisere og entreprenører i en foranderlig musikbranche.”

Institutt for rytmask musikk ved Universitetet i Agder har skapt en tydelig profil som mange utenfor oppfatter som unik. Bl.a. deres satsing på spesialisering i elektronisk musikk (“laptop som hovedinstrument”) og musikkformidling og låtskriver/artist, viser en evne til å videreutvikle sin profil og hele tiden tydeliggjøre sin posisjon i markedet. Andre eksempler med en tydelig profil er Ole Bull-akademiet ved UiB, det digitale dirigentstudiet ved UiS, hørelæremasteren ved UiT, musikkterapistudiene ved NMH og UiB.

På generell basis vil man likevel kunne påstå at de fleste musikkutdanningene i Norden er bygd over relativt like modeller, men at de som over tid er anerkjente for å ha ekstra spisskompetanse og profil ofte får studenter og ansatte som tar tydelige valg på hvorfor de ønsker å søke seg mot akkurat deres miljø.

1 Henvisninger

ⁱ Wöllner, C. How to quantify individuality in music performance? Studying artistic expression with averaging procedures. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3685802/>

ⁱⁱ Spill på flere strenger: Kandidatundersøkelse blant personer utdannet i skapende og utøvende musikk. NIFU, 2014, <https://www.nifu.no/publications/1126581/>

ⁱⁱⁱ «Innspill til samspill. Rapport om samarbeid og arbeidsdeling i norsk musikkutdanning». Rapport fra en arbeidsgruppe oppnevnt av Rådet for utøvende musikkutdanning (RUM). 2015.

^{iv} Database for Høyere utdanning (DBH)

http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=125&visKode=false&columns=arstall&index=2&formel=232&hier=studkode!9!instkode!9!progkode&sti=Ut%C3%B8vende%20musikkutdanning&param=arstall%3D2017!8!2016!8!2015!8!2014!8!2013!8!2012!8!2011!8!2010!9!studkode%3DMUSIKK!9!dep_id%3D1!9!kategori%3DS!9!semester%3D3!9!insttype%3D02!8!11!8!12!8!62

^v Database for høyere utdanning (DBH)

http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=125&visKode=false&columns=arstall&index=2&formel=232&hier=studkode!9!instkode!9!progkode&sti=Ut%C3%B8vende%20musikkutdanning&param=arstall%3D2017!8!2016!8!2015!8!2014!8!2013!8!2012!8!2011!8!2010!9!studkode%3DMUSIKK!9!dep_id%3D1!9!kategori%3DS!9!semester%3D3!9!insttype%3D02!8!11!8!12!8!62

^{vi} Ny doktorgrad – ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid, brev fra Kunnskapsdepartementet

https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-doktorgrad--ph.d.-i-kunstnerisk-utviklingsarbeid/id2583604/?utm_source=www.regjeringen.no&utm_medium=rss&utm_campaign=RSS-2581966-ownerid586

^{vii} UiT strategisk plan Drivkraft i Nord https://uit.no/om/art?p_document_id=355830&dim=179033

^{viii} Kunstfaks strategi <https://uit.no/Content/382188/STRATEGISK%20PLAN%202014%20-%202020%20publisering.pdf>

^{ix} http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/vedlegg_2_osak_b_150916_sak.pdf

^x Kandidatundersøkelser ved UiT

https://uit.no/om/enhet/artikkel?p_document_id=448165&p_dimension_id=178338

